

Strąkowiec fasolowy (*Acanthoscelides obtectus*, Say, 1831)

1. Systematyka

Rząd – chrząszcze (*Coleoptera*)

Rodzina – strąkowcowate (*Bruchidae*)

Plemię - *Acanthoscelidini*

2. Biologia i opis gatunku

W warunkach polowych szkodnik ten występuje w jednym pokoleniu, a w przechowalniach i magazynach, w sprzyjających warunkach (temperatura otoczenia > 12° C), może wystąpić w 8 pokoleniach. Strąkowiec przestaje rozwijać się w temperaturze +5°C, a ginie w 0°C. Nie stwierdzono dotychczas zimowania tego szkodnika w warunkach polowych. Stadium larwalne strąkowca przechodzi swój cykl rozwojowy wyłącznie w nasieniu. W okresie późno-wiosennym chrząszcze przelatuja na pole w poszukiwaniu roślin. Czynniki mogą przelatywać do 3 km. Biernie są przenoszone na pole wraz z porażonym materiałem siewnym. W okresie dojrzewania nasion, samice przegryzają szew grzbietowy strąka lub przedostają się przez jego naturalne pęknięcie (szczelinę), składając po kilka jaj na nasionach lub na ściankach strąka. W okresie zbiorów, szkodniki wraz z nasionami dostają się z powrotem do magazynów. W zależności od temperatury otoczenia rozwój larwy trwa od 2 do 7 tygodni, a chrząszcze żyją około 2 tygodni.

Morfologia. Chrząszcz jest koloru brązowego, pokryty jasnymi włoskami. Długość ciała nie przekracza 4 mm. Końce pokryw są czerwone i nie sięgają do końca odwłoka. Jajo jest błyszczące, białe, długości do 0.7 mm. Larwa, długości do 4 mm jest beznożna, biaława, łukowato zgięta, z ciemniejszą brązową głową.

3. Opis uszkodzeń rośliny

Wylęgłe larwy, poprzez strąk, wgrzają się do nasion drążąc krótki korytarz. W jednym nasieniu może rozwijać się kilka larw. Po zakończeniu żerowania larwa przepoczwarcza się w chrząszcza, który opuszcza nasienie przez wycięte okienko. W sprzyjających warunkach otoczenia, samice składają jaja na nieuszkodzonych, sąsiednich nasionach. Mogą one w krótkim czasie ulec całkowitemu zniszczeniu w przypadku zaniechania czynności ochronnych.

Strąkowiec fasolowy – owad dorosły

Strąkowiec fasolowy

Strąkowiec fasolowy – uszkodzone nasiona

4 Metodyka wykonania obserwacji

Metodyka wykonania obserwacji polega na stwierdzeniu obecności chrząszczy w końcowej fazie kwitnienia i początku formowania się strąków (skala BBCH 6/69, 7/71-73) w pasie do 15 m w głąb plantacji. Obserwacje wykonuje się na wyznaczonych czterech poletkach wielkości 10 m² każde, na plantacji o powierzchni do 2 ha. Każdy następny hektar obejmuje dalsze 10 m² powierzchni. W okresie dojrzewania nasion (skala BBCH 8/89) zbiera się strąki metodą podaną w pkt. 6.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Progiem zagrożenia jest 1 chrząszcz na 1 kg nasion w roku poprzedzającym uprawę. Po zakończeniu kwitnienia roślin (skala BBCH 8/81-89), wykonanie obligatoryjnych zabiegów w postaci 2-krotnego opryskiwania plantacji insektycydami w odstępie 5-7 dni. W warunkach polowych strąkowca zwalcza się tylko na tych plantacjach, których zbiory są przeznaczone na cele konsumpcyjne. W magazynach dopuszczone są zabiegi tylko z nasionami przeznaczonymi do reprodukcji. Nie stosuje się zabiegów ochronnych na plantacjach fasoli przeznaczonej na zielony strąk.

6. Ocena szkodliwości

Ocenę szkodliwości przeprowadza się 2 – 3 tygodnie po zbiorze i wymłóceniu nasion fasoli. Analizę wykonuje się, kiedy strąki są suche, a nasiona twarde (skala BBCH 8/89). Polega ona na zebraniu po 100 suchych strąków z trzech punktów po przekątnej pola o powierzchni do 2 ha. Każdy następny hektar obejmuje dalsze 100 strąków. Zbiera się po 1 – 2 strąki z rośliny. Następnie ze strąków wyłuskuje się nasiona i umieszcza je w papierowych torebkach oddzielnie z każdego punktu, w pomieszczeniu o pokojowej temperaturze powietrza (17 – 25°C). Między drugim i trzecim tygodniem, należy przeprowadzić analizę, licząc ilość nasion z larwami, chrząszczami bądź z otworami po wyjściu szkodników. Analizy nie należy wykonywać w terminie późniejszym, ponieważ szkodniki w dalszym ciągu rozmnażają się i w warunkach pokojowych dochodzi do całkowitego zniszczenia nasion.

Ocena stopnia uszkodzenia roślin:

- słaby: do 5% uszkodzonych nasion,
- średni: do 10% uszkodzonych nasion,
- silny: powyżej 10% uszkodzonych nasion.